

Trekking & Fly: Tour du Matterhorn

Een rondje "Horn" met de paraglider

Tekst en foto's: Peter Blokker

Vliegen met de Matterhorn als decor.

De Tour du Matterhorn is een bergwandeling van formaat in het grensgebied van Zwitserland en Italië door zes valleien en hoogalpien gebied. De tocht is ideaal om te combineren met een lichtgewicht vlieguitrusting om te ontsnappen aan vermoeiende afdalingen en echt op avontuur te zijn. Vliegen op plekken waar nog maar weinig je zijn voorgaand, in het decor van bekende vierduizenders.

De Tour du Matterhorn is in 2002 officieel in gebruik genomen en is één van de mooiste tochten in de Alpen. De trektocht in zijn geheel als een Trekking & Fly avontuur volbrengen is volgens mij nieuw, maar zo indrukwekkend mooi dat deze het verdient om gedeeld te worden. In combinatie met een beschrijving van de wandelroute zelf kun je met de informatie uit dit artikel de tocht zelf maken of er een deel van doen. En wie weet, vind je nog een mooie vliegplek onderweg die ik vergeten ben!

Karakter

De Hike & Fly route is een meerdaagse bergtrektocht en voert je over geurende alpenweiden en ijzige gletsjers, in de schaduw van ruim twintig vierduizenders,

waaronder natuurlijk de wereldberoemde Matterhorn (4.478 m). De route is zwaar en voert door hoogalpien gebied met grote hoogteverschillen, dagelijks ruim duizend meter stijgen en afdalen met een uitschieter naar 2.100 meter dalen, over smalle paden, gezekerde passages met staalkabel, rotsachtig terrein en twee eenvoudige gletsjers. De energie die je bespaart met de glijvluchten, lever je waarschijnlijk weer in bij het omhoog sjouwen van de extra uitrusting, tenzij je als een X-Alps atleet van de ene bergpas over de volgende col vliegt. Efficiënt of niet, vliegen is natuurlijk veel leuker dan omlaag lopen!

Startpunt

Hoewel je overal op de route kan aansluiten,

is Zermatt de officiële start en een goed uitgangspunt. Zermatt is internationaal bekend om het fraaie zicht op de piramidevormige Matterhorn. Je struikelt er over de toeristen, bergwandelaars en alpinisten. Toch loont het de moeite om een dagje eerder te komen, al is het alleen maar om een kabelbaantje te pakken naar een van de startplaatsen en alvast even te vliegen met de Matterhorn op de achtergrond.

Etappe 1: Zermatt - St. Niklaus

De eerste etappe volgt de Europaweg. Na een steil pad vanuit Zermatt volgt een enorm mooie en soms pittige traverse over het balkon aan de oostzijde van de vallei. Voor de meeste wandelaars is

Shortcut van de Galenberg naar St Niklaus.

de Europahütte, vlak achter de langste hangbrug ter wereld, op 2.220 meter hoogte het maximaal haalbare in een dag. Een overnachting in de hut tussen de steenbokken is een geweldige ervaring. Het vervolg van de etappe brengt je in twee uur looptijd naar het hoogste punt van de traverse, de Galenberg (2.600 m). De glooiende grasvelden worden abrupt met een klif beëindigd; een prima startplek! Op glijvlucht is St. Niklaus goed te halen. Met deze 'shortcut' bespaar je vijf uur voetenwerk. Een grote kans dat je dus erg vroeg in de ochtend al de finish van deze etappe hebt gehaald. Vervelen is niet nodig, er gaat een kabelbaan naar Junga waar wat startplaatsen zijn om de rest van de dag te vullen!

Startplekken:

1. Galenberg – 2.600 m - west - grasvelden aan linkerzijde van het pad, aflopend tot klif
Landing: Officiële landingsveld aan de noordkant van St. Niklaus – 1.127 m

Extra:

Zie Paragliding Map voor vlieggebied Egga (Junga kabelbaan) en Seetalhorn (kabelbaan vanuit Grächen) voor pleziervluchten in de vrije middag of rustdag.

Etappe 2: St. Niklaus - Gruben

Met 1700 te overwinnen hoogtemeters is dit een etappe van formaat. Door de Junga kabelbaan te nemen vanuit St. Niklaus wordt het aantal te stijgen hoogtemeters gehalveerd. Het bergdorp Jungen bij het topstation van de kabelbaan bestaat uit een

paar hutten en de tijd lijkt hier stilgestaan te hebben. Er gebeurt niet veel anders dan gras bij elkaar harken met de hele familie. Meer heb je ook niet nodig, met zo'n geweldige ligging. Om in Gruben te komen moet de Augstbordpass overgestoken worden. Zodra je deze bergpas bereikt, opent zich een grandioos panorama. Direct links van de Augstbordpass is een verrassend mooie startmogelijkheid. Kleine steentjes, mooie hellingshoek en groot genoeg voor een scherm. Zoals vaak bij een bergpas kan de venturi roet in het eten gooien en is tegenwind sowieso een spellbreker, omdat het met hemelsbreed 3,5 kilometer best een aardig stuk vliegen is naar Gruben. Weliswaar staat er een kilometer hoogteverschil ter beschikking, maar de eerste 2,5 kilometer

van de vlucht gaat over een redelijk vlak plateau. Theoretisch is een glijgetal van vijf voldoende om over het plateau heen te raken, maar met tegenwind of zakkende luchtmassa's boven deze westhelling heb je kans met je kont op een alpenweide met koeien vast te lopen. De veiligere optie is om vanaf de bergpas de route een uur bergaf te volgen tot de almen van de Grüobu Oberstafel. Hier dienen zich mooie startvelden aan om de resterende 550 hoogtemeters naar Gruben in het Turtmantal te overbruggen.

Startplekken:

2a. Augstbordpass – 2.894 m - west - technisch, stenig, kans op tussenlanding
 2b. Grüobu Oberstafel – 2.400 m - west - grote middelsteile grasweide (N 46°12'33.4368, E 7°43'23.4624)

Landing:

Vlak weiland aan de zuidelijke rand van Gruben – 1.822 m. Meestal landen in noordelijke richting, dus richting het dorp, tegen de valleiwind in.

Etappe 3: Gruben - Zinal

Nu je het ritme te pakken hebt is dit een relatief eenvoudige etappe met meer gras dan gruis onder je voeten en veel bergmeertjes en riviertjes voor de aankleding van de route. De klim naar de Meidpass is nergens belachelijk steil, maar toch ongeveer duizend hoogtemeters. De bergpas zelf biedt een grandioos panorama op vierduizenders, maar is rotsachtig en vliegen vanaf de pas uitgesloten. Een uur verder op de route ben je door het afwisselend dalen en stijgen nog niet veel hoogte kwijt, en sta je aan de rand van de vallei bij het bijzonder gelegen hotel Weishorn. Hier dienen zich diverse startplekken aan, om een vlucht zo ver

mogelijk in de vallei naar Zinal te maken. Afhankelijk van de condities kom je tot ongeveer het opvallend blauwe meertje op 2,5 kilometer voor Zinal. Dit ziet er dan ook uit als een aantrekkelijke landingsplaats, maar het bassin is omringd door hoogspanningskabels. Veiliger is het om op de ruime vlakke weide een paar honderd meter eerder te landen. Vanaf hier is het nog een half uur lopen naar Zinal, een bergdorp dat ondanks alle faciliteiten van een winter- en zomersportplaats haar charme heeft behouden. Heb je tijd over, brengt de Sorebois kabelbaan je rechtstreeks naar een officiële startplaats.

Startplekken:

3. Langs het pad boven Hotel Weishorn – 2.350 m - west - grasvelden met lage struikjes (N 46°12'20.3868, E 7°37'9.1848)

Landing:

Zinal vallei, ter hoogte van Mottec - ca. 1.500 m

Extra:

Zie Paragliding Map voor vlieggebied Sorebois (Junga kabelbaan) voor pleziervluchten met uitzicht op vierduizenders.

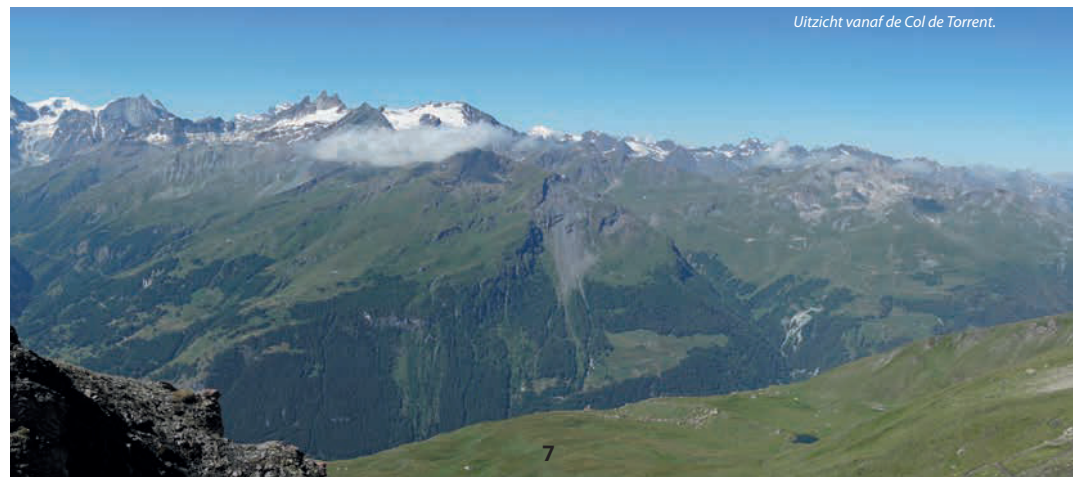
Etappe 4: Zinal - Arolla

Sinds je de Meidpass over bent gestoken, ben je in Franstalig Zwitserland. Het karakter van de route verandert niet, maar een Pass heet nu een Col, en daar heb je er twee van in deze etappe. Gezien de lengte van de tocht en meer dan tweeduizend te overbruggen hoogtemeters, maken veel wandelaars gebruik van de Sorebois kabelbaan vanuit Zinal en eindigen de tocht in Les Haudères om vandaar de bus te nemen naar Arolla. Heb je een fraaie vliegdag op beide startmogelijkheden op

dit traject, kan je de totale etappe in een lange dag op eigen kracht volbrengen. De eerste vliegmogelijkheid dient zich aan bij de Corne de Sorebois, op de top van het zomers nogal troosteloos ogende skigebied. Op de top hangt een windvaan en als de wind uit westelijke richtingen komt zijn er net achter de col startmogelijkheden op steile grashellingen, voor een unieke vlucht naar het turquoise stuwmeer Lac du Moiry, zevenhonderd meter lager. De landingsplaats is vanaf de startplaats niet te zien, maar makkelijk te halen. Veel keuze voor de landing is er niet, en de opties die er zijn liggen op en rondom de parkeerplaats naast de stuwdam. Vervolgens moet er weer geklommen worden, naar de Col de Torrent. Het uitzicht op het stuwmeer wordt onderweg naar de col omgeuild voor een prachtig gelegen bergmeer. Dit is een prima plek om even te relaxen voor het laatste half uur klimmen naar de Col de Torrent. Je raadt het al, weer een nieuw en erg mooi panorama, waar op heldere dagen zelfs de Mont Blanc waargenomen kan worden. Het wordt weer tijd om te vliegen, maar het loont de moeite niet om een startplek vlak achter de col te zoeken. Binnen een half uur afdalen vanaf de col, bereik je de officiële startplaats van Evolène, prachtig gras met een windvaan, direct naast de route gelegen. Vanaf hier kan je de vallei in vliegen naar Les Haudères, vijf kilometer zuidwaarts. Hier vind je alles om bij te tanken, de route weer op te pakken of de bus in te stappen naar Arolla.

Startplekken:

4. Corne de Sorebois – 2.896 m - zuidwest tot west - met windvaan
 5. Startplek Evolène – 2.419 m - westelijke varianten - met windvaan

Uitzicht vanaf de Col de Torrent.

Landing:

4. Stuwdam Lac de Moiry, op de parkeerplaats of het grasplateau daarboven, of als je de show wilt stelen op de dam zelf – 2.250 m

5. Les Haudères, naast de houten Arena (lijkt vanuit de lucht op een amfiteater) staat een grote windvaan - ca. 1.400 m

Etappe 5: Arolla - Prarayer

Deze etappe brengt je naar Italië via de Col Collon, maar daarvoor moet je wel een gletsjer op. Hoewel de gletsjer zelf nergens heel steil is en je meer steen dan ijs onder je voeten zal hebben, is dit toch een onderneming die je niet moet onderschatten. Van de routemarkeringen is op de gletsjer niet veel meer te zien, en als je wel eens vaker verduwaalt of nog nooit op een gletsjer hebt gestaan, is het geen goed idee om dit zonder berggids te doen. Kom je in de problemen heb je grote kans geen bereik te hebben met je telefoon. Ga je de uitdaging aan, voel je je net een alpinist in dit uitgestrekte hooggebirge. Zodra je de Col Collon oversteekt, verandert er veel. Je kan weer met Euro's betalen, het eten en drinken is smakelijker, maar belangrijker: De Italiaanse zijde van de Tour du Matterhorn is veel ruiger en wilder dan de vorige etappes. Starten vanaf de Col Collon lijkt uitgesloten, de voorliggende vallei Comba d'Oren is te grillig en lang om naar het superblauwe stuwmeer Lago di Place Moulin bij Prarayer te vliegen. De afdaling is te voet ook erg interessant, met weelderige alpenflora, marmotten die hun hol in schieten als je nadert, en duidelijke sporen van de kort geleden verdwenen gletsjer. Eventueel kun je de etappe in tweeën delen door te overnachten in de berghut Nacamuli, een klein uur lopen vanaf de col. Vroeg of laat komt het oogverblind mooie stuwmeer

in beeld, waar je kunt overnachten in de paradijselijk gelegen Rifugio Prarayer.

Etappe 6: Prarayer - Breuil-Cervinia

Persoonlijk vind ik dit de mooiste etappe van de Tour du Matterhorn. De tocht is afwisselend, ruig en neemt je mee diep het gebergte in. Er is geen andere Tour die de route over de Colle di Valcournera volgt en je zult weinig mensen tegenkomen. Hoe dieper je de vallei Comba di Valcournera in loopt, hoe meer je je afvraagt hoe je er ooit uit kan komen. Een steil zigzagpad met een korte eenvoudige klettersteig op de ogenschijnlijk onbedwingbare bergflank beantwoordt deze vraag. Over onstabiele puinhellingen en resterende sneeuwvelden bereik je de col. Voor de afdaling van de col is een nieuw pad aangelegd met kabels om een veilige route aan te bieden naar de berghut Perucca-Vuillermoz. Het terrein is nog te wild om te vliegen, maar een prima mogelijkheid voor een vlucht dient zich aan bij de rode bivakhut een paar honderd meter onder de berghut. Naast de hut ligt een bonkige grashelling waar je kan starten met wat wind van voren, op deze zuidhelling in de middag meestal wel aanwezig is. Vijftig meter onder deze startplek ligt een plateau van honderd meter breed. Vind je dit beangstigend, start dan op de punt van het plateau, een klifstart met wat grote onverplaatsbare rotsblokken die je eigenlijk opzij wilt leggen om je scherm de ruimte te geven. De zeshonderd te overbruggen hoogtemeters naar het meer prikkelen al je zintuigen en de vlucht zal je nooit vergeten. Eerst vlieg je over het lange plateau met rivieren en zie je de wandelaars onder je steeds kleiner worden. Plotseling valt het plateau onder je weg en duiken de riviertjes als watervallen omlaag het kunstmatige bergmeer in. Je

In rood de Tour du Matterhorn, de blauwe lijnen zijn de vliegroutes.

hebt voldoende hoogte om nog even langs de watervallen te cirkelen voordat je landt bij de kapel. Efficiënt is de vlucht niet echt, want de officiële route blijft tweehonderd meter boven het meer op hoogte, met minder hoogteverschil de klim naar de Finestra di Cignana aan te gaan. De vlucht is echter van uitzonderlijke schoonheid en op het brede pad naar de volgende col is de hoogte snel teruggewonnen. Zo snel, dat je amper de moeite hoeft te nemen om je scherm netjes op te vouwen. Drie kwartier later ben je de Finestra di Cignana over en sta je op een startveldenparadijs. De startplaats ligt zo dicht bij dat het met een beetje zuinigheid en thermiek wel mogelijk is om over de Finestra di Cignana te vliegen zonder tussenlanding bij het meer. Binnen vijf minuten achter de col vind je iets buiten het pad een startplaats die net zo fraai is als een officiële startplek, alleen een windvaan ontbreekt. Je hebt zeshonderd hoogtemeters de ruimte om richting Breuil-Cervinia te vliegen. Een mooie landingsmogelijkheid die goed te halen is, ligt opnieuw bij een stuwmeer in het dal, tussen een restaurant en beboste picknickplaats in, bij het dorpje Les Perères. Hier kan je ook de route weer oppakken voor het laatste uurtje stroomopwaarts wandelen naar Breuil-Cervinia. De bus pakken kan ook.

Startplekken:

6. Bivakhut Manenti – 2.750 m - zuid, beetje wind vereist vanwege de korte runway - zigzagpad vanaf de bivakhut nog vijftig meter afdalen, dan linksaf naar de helling met klifstart traverseren. (N 45°53'58.2504, E 7°34'13.6344)

7. Startplek Finestra di Cignana – 2.400 m - oost tot zuidwest - vijf minuten lopen vanaf de col. (N 45°53'30.6312, E 7°36'0.5328)

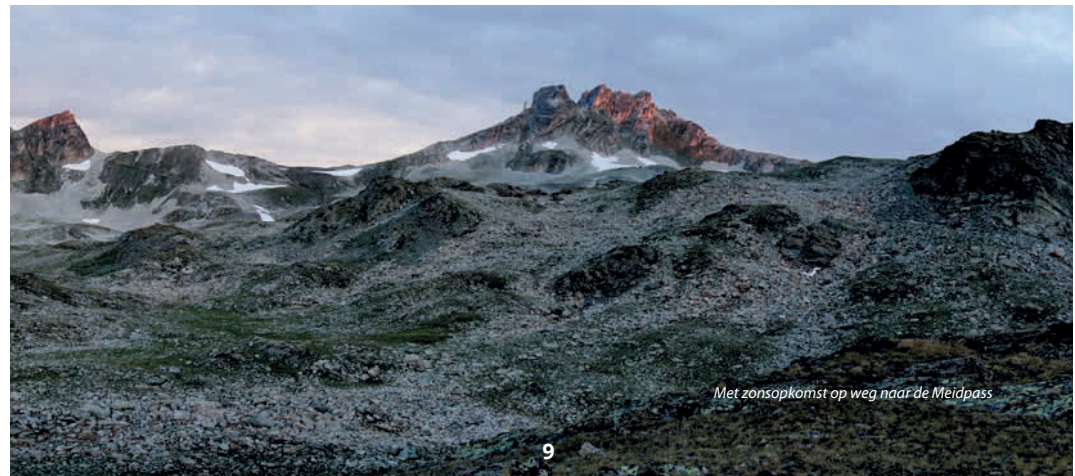
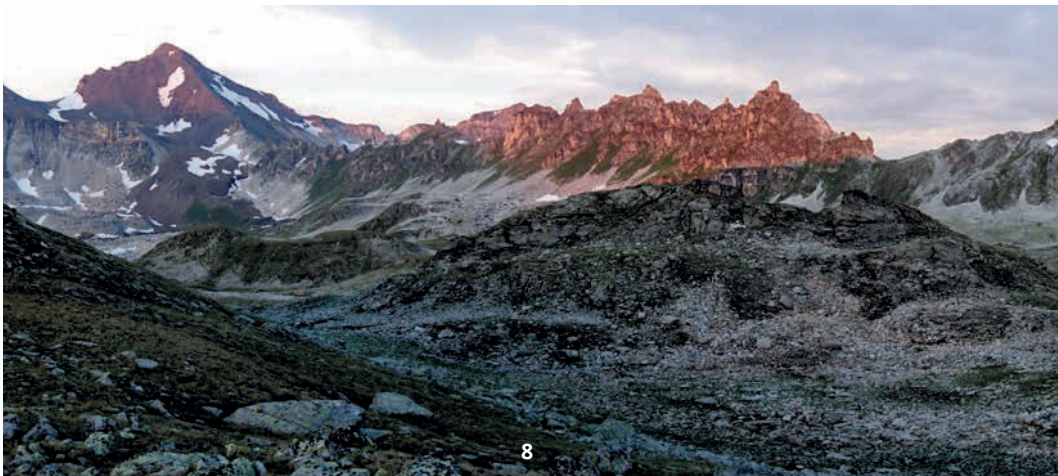
Landing:

6. Bij de kapel van het stuwmeer Cignana – 2.158 m

7. Les Perères – 1.831 m - oostkant van het stuwmeer, grote vlakke weide maar oppassen voor hoogspanningskabels rondom het veld

Etappe 7: Breuil-Cervinia - Zermatt

De "grand finale" van de Tour du Matterhorn kun je makkelijk naar eigen wens inrichten, afhankelijk van energie, tijd, voorkeur en banksaldo. Officieel gaat de route naar de Theodulpas, met ruim 3300 meter het hoogste punt van de tocht. De dertienhonderd hoogtemeters zijn uiterst eenvoudig te overbruggen vanwege het aangelegde skigebied, de paden zijn zo breed als een piste. Vind je dit niet uitdagend, of juist te uitdagend, dan kun je ook de kabelbaan nemen naar Testa Grigia, die iets hoger op de gletsjerrand uitkomt. Eenmaal op de gletsjer kom je in het Matterhorn-Skiparadijs terecht, waar je ook weer een kabelbaan omlaag kan nemen maar altijd de gletsjer op moet om naar een Zwitsers station over te stappen (omhoog naar Klein Matterhorn, of omlaag naar Trockener Steg). De prachtige vierduizenders om je heen zijn moeilijk te fotograferen zonder kabelbaan en pistemateriaal. Toch ben je hier op een gletsjer met alle bijbehorende gevaren en zijn een paar gródel's of stijgers het minste dat je aan gletsjeruitrusting nodig hebt. Als het mee zit kun je vliegend de finish over in Zermatt, want er zijn nogal wat opties om te starten. Niet direct bij de Theodulpas helaas, de gletsjer is daar te vlak. Omhoog naar kabelbaanstation Klein Matterhorn is een optie met westelijke wind of nulwind, maar dat betekent wel vijfhonderd hoogtemeters extra klimmen. Toch is

Met zonsopkomst op weg naar de Meidpass

dit vaak aangenamer dan driehonderd meter afdalen naar Trockener Steg, omdat de gletsjer hier in warme zomers nogal overspoeld is en je dikke kans hebt om door de slush tot je knieën in een gletsjerbeek te stappen. Vanaf Trockener Steg ben je meestal op het droge en vervolg je de route naar Zermatt. Na een half uur lopen, op circa 2800 meter hoogte, vind je mooie noord-georiënteerde grashellingen langs het pad waar het terrein egaal en toch steil genoeg is om te starten en snel veel lucht onder je voeten te hebben, met de Matterhorn naast je om het plaatje voor de perfecte finish compleet te maken. Vind je de wilde startplaatsen niets, dan kun je de bordjes naar Schwarzsee volgen om te starten van

een officiële startplaats. Hoe je Zermatt ook in komt, lopend, rennend, vliegend of strompelend, je bent vele ervaringen rijker geworden sinds je hier bent vertrokken!

Startplekken:

8a. Klein Matterhorn – 3.850 m - west - ligt 500 meter boven de route, naast het kabelbaanstation
8b. Onder Trockener Steg - ca. 2.800 m - noord, prima tegen de valleiwind van het Mattertal in. Diverse startbare grashellingen langs de route.
8c. Schwarzsee - Officiële startplaatsen – 2.584 m - noord en zuid - later op de dag bij stevige valleiwind kan het onmogelijk zijn om de officiële landing te halen.

Landing:

Officiële landing van Zermatt naast het treinstation – 1.620 m

Extra:

Zie Paragliding Map en de piloteninformatie op paragliding-zermatt.ch voor details over de vele vliegsteppen rondom Zermatt, die buiten de route liggen maar allemaal de moeite waard zijn om een extra dag (of week) mee te vullen.

Vlucht naar Cignana meer.

Feiten en praktische informatie

Cijfers

Afstand: 145 km
Hoogtemeters: 9.925 meter stijgen
Aantal dagen: 7 etappes in 8 dagen
Hoogste punt: Theodulpass 3.301 m

Zwaarte wandeltocht

Achtdaagse bergwandeltocht met fikse dagetappes, tenminste duizend hoogtemeters stijgen per dag. Twee eenvoudige gletsjers, smalle paden, gezeekerde passages. Goede conditie nodig, tredzekerheid en geen hoogtevrees.

Karakter vliegsteppen

De meeste startplekken op de tocht zijn "wilde" startplaatsen, zonder windvaan en andere piloten in de lucht. De genoemde startplekken zijn goed te doen en landingsplaatsen in de valleien zijn voldoende voorhanden. De beschreven vliegtrajecten zijn op glijvlucht te halen (in "dode" lucht). Rekening houden met mogelijk stevige valleiwind in de Zwitserse dalen.

Beste tijd

Midden juli tot eind augustus, of tot later bij een sneeuwarm najaar.

Overnachten

Halverwege etappe 1 overnacht je in een berghut, bijvoorbeeld de Europaweghütte of de Europahütte. Aan het eind van etappe 5 kan je overnachten in berghut Prarayay. Alle andere etappes eindigen in een dal waar je meerdere mogelijkheden hebt voor accommodatie. Wil je vaker in hutten overnachten, kan je de tocht anders indelen.

Uitrusting

Het spreekt voor zich dat tienduizend hoogtemeters met een gewone paragliding-uitrusting, volledige bergwandeluitrusting en stijgieters voor de gletsjeroversteek geen goed idee is. Kamperen en bivakkeren is ook uitgesloten, wil je de ballast comfortabel houden. Een lichtgewicht paragliding uitrusting is een must. Minimaliseer de bergwandeluitrusting. Huur eventueel een lakenzak in de hutten en was je kleren een keer extra. Bevoorrading kan in ieder dal en ieder uur kun je je waterfles wel ergens vullen met bronwater (doe dit niet onder een alm met koeien). Bezuinig niet op stijgieters of neem tenminste grödel mee. Op de redelijk vlakke gletsjers is een pickel overbodig als je toch al wandelstokken meeneemt. Hou ook rekening met grote temperatuurverschillen, dus pak zowel een korte broek als handschoenen in.

Kaarten en gidsjes

- Met Uitzicht op de Matterhorn, door Menno Boermans, uitgeverij Weijdert, Nederlands, komt uit in maart 2019 en beschrijft naast de Tour du Matterhorn veel andere wandelingen in dit gebied.
- Routebeschrijving Tour of Matterhorn, Cicerone uitgeverij, Engels, ook als E-book beschikbaar
- Tour Matterhorn, Rund um den Berg der Berge, Remo Nanzer, Duits/Italiaans
- Kaarten Zwitsers deel: Kompass kaarten 115 en 117, schaal 1:50.000
- Kaart Italiaans deel: IGC kaart 5, Cervino Matterhorn e Monte Rosa, schaal 1:50.000